

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štempelj) znese vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Mladočehi in Mladoslavenci.

Naši Mladoslavenci se kaj radi sklicujejo na Mladočeha ter ž njimi opravičujejo svoje ravnanje. A že večkrat se je pokazalo, da so Mladočehi veliko bolj pošteni in previdni, kakor naši mladiči, ki družega nimajo pred očmi nego svojo lastno korist, naj narodna reč zaradi tega še toliko škode trpi. Da je velik razloček med Mladočehi in Mladoslavenci, imeli smo priliko prepričati se tudi v najnovejšem času. Mladočehi so si vedeli pri občnem zboru narodnega gledališča pridobiti nekako zmago, ktere so se ustavoverci silno veselili, ker so hoteli mladim se poslužiti, da bi čisto vničili narodno stranko. Kakor pri nas, prilizovali so se ustavoverci Mladočehom, kjer in kolikor so mogli, da bi jih čedalje bolj ločili od „starih“ in ko jim je za zidanje narodnega gledališča pošel denar, posodila jim je nemška hranilnica po prizadevanju ministerskega predsednika celo 200.000 gl. A ko je česko ljudstvo videlo, da so začeli ustavoverci vtikati se v njegove domače zadeve, se je temu odločno ustavilo in mladočeskemu odboru narodnega gledališča odreklo vso podporo. Vsled tega začeli so se Mladočehi s starimi na veliko žalost ustavovercem razgovarjati in za trdno smemo upati, da se bodo o tem prašanju kmalo porazumeli. To porazumljenje bode pa gotovo imelo jako velik vpliv tudi na politična prašanja in konec storilo tudi političnemu razporu, kterega so bili veseli le sovražniki vrlega českega naroda. Saj je že to dobro znamenje, da je Sladkov-

ski, ki je bil edini izmed Mladočehov izvoljen za državnega poslanca, podpisal skupno pismo staročeskimi državnimi poslanci in s tem očitno pokazal, da se strinja z njihovim vedenjem in prepričanjem.

Poglejmo pa sedaj naše mladiče. Oni še koraka niso storili, da bi se otresli sramotne zveze z ustavovernimi nemškutarji, marveč postajajo ž njimi čedalje bolj prijazni. Ne omenjamo njihovega zadržanja v državnem zboru, kjer so pomagali delati postavbe, kterih zvitni namen je vtrjevati nemško ustavoverstvo in slabiti narodno zavest, omenjamo le žalostnih prikazen pri volitvah. Vošnjak je v Brežicah zmagal le vsled kompromisa Mladoslavencev z nemčurji, ki so zaradi tega po svojih listih od njega očitno zahtevali, da se mora potegovati tudi za njihove koristi, in pred štirinajstimi dnevi pripravljen je bil mlado-slovenski kandidat Rapoc zopet k takemu kompromisu pri volitvi v Slovenjemgradu, da le staroslovenski kandidat ne zmagaja. In „Narod“ bil je še tako nesramen trditi, da g. Rapoc je kandidiral iz golj rodoljubja! Lepo rodoljubje to, ki najhujšim nasprotnikom slovenskega naroda pripravlja zmago. Takega rodoljubja Mladočehi ne poznajo in bi se ga sramovali; zato smo rekli, da je velik razloček med njimi in med našimi mladiči. Ko so Mladočehi videli, da se jih hočejo posluževati nemčurji za svoje spridene namene, obrnili so se od njih in začeli bližati se svojim prejšnjim prijateljem. Iz srca jim čestitamo k spravi in želimo, da bi bila resnična in popol-

noma. Žalibog, da pa pri nas dosedaj še ni nikakoršnega znamenja, da bi se mladi bližali starim in da bi hoteli zopet združeni ž njimi delati za čast in blagor slovenskega naroda.

Pij IX. pa Gregor VII.

Gospodje! Slovesnost 83. rojstnega dne sv. očeta nas je danes zbrala tukaj; z nami vred obhaja ta veseli dan na milijone vernih kristijanov, kajti davno že je, kar je 13. majnik katoliškemu svetu postal vzajemni, prav slovesen god. Od kod neki in kako to, moramo vprašati, da je rojstni dan papežev, kakor prej nikoli ni bila navada, nam postal tako splošnje, tako visoke in slovesne pomembe? Razlog temu niso le sprelepe lastnosti duhá in srca, ki krasijo Pija IX., ne le skoro svete kreposti njegove; daje nam ga marveč obče čutilo, da smo tako srečni za vladarja imeti papeža, ki ga je Bog poklical, da dovrši nekaj velikega, kar naznanja novo dobo in ostane zgodovinskega pomena, in kateri ima vse vzvišene sposobnosti, da izvrši to za nas vse sploh in za vsakterega posebej tako pomenljivo delo. Toraj je vsako novo leto, katero mu Bog dá, tudi nam drago in zato obhajamo ta tolikanj dragi god veseli in hvaležni Bogu.

Delo pa, katero je Pija IX. odmenjeno in kterega mnogo je že slavno dovršil, je to, da cerkev oprosti nedostojnih spon brezverskih državnih vladarstev, da jo oponovi in globoko vtrdi v srcih narodov, in da ji pribori spet njeno svobodo in duhovsko oblast na zemlji.

Podlistek.

Statistični listek.

(Dalje.)

Železnice celega sveta in Jesenkov „Občni zemljopis“.

Bogatinom je znana še tretja pot, po kterej se denarji za privoljene železnice nabirajo. Pri velikih in koristonosnih železnicah se po gostem izdajajo nove akcije — borzijanci te nove delnice navadno imenujejo „mlade delnice.“ Vsak posestnik prvotnih delnic ima pri tej priliki prvo pravico na primerno število takih novih delnic; in res pri železnicah

*) Jesenkov „Občni zemljopis“ je jako obširna knjiga, ki obsega 30 drobno tiskanih pol v veliki oktavi. Čitatelju ponuja to delo pre-mnogo raznovrstnega gradiva iz zvezdoznanskega, prirodnoznanskega in državnoznanskega zemljepisja, zlasti so pa kulturostatistični oddelki tako obširni, da zadostujejo vsakemu, ki potrebuje poduka v takih stvaréh. Primeroma jako cena knjiga se do-biva pri Klerru, Giontiniju, Lercherji in Tillu v Ljubljani, pri Siegelnu v Celovci, pri Soharji in Paternollu v Gorici, pri Tandlerji v Novem Mestu, pri Geigerju v Celji, pri Ferlinci v Mariboru, pri Blankéu v Ptuj — pa pri spisatelj in založniku samem v Trstu. — Vred.

n. pr. pri cesar-Ferdinandovi severni železnici, ki veliko dobička daje, posestniki prvih delnic prevzamejo vse nove delnice ter jih potem na borsah za visoke dobičke prodajajo. Ti so glavni načini, po kterih se nabira potrební denar za zidanje in izvrševanje železnic. Po kterej poti se najložje in najceneje dobi, presoditi ima vsaka vlada posebej, ali vsaj imela bi presoditi, kajti to je njena pravstvena dolžnost do njenih podložnikov, do dotične države.

Če država sama ne zida železnic, ampak to prepušča zasebnikom in društvom, mora jih večkrat pri delu podpirati. Vestna vlada, ki varčno gospodari z denarji davke plačujočih prebivalcev, bode vsakrat natanko premislila, kako bi železnično podvzetje podpirala in vendar manjše breme ko je mogoče državni denarnici, davke plačujočemu občinstvu nakladala. V raznih državah se to kaj različno godi; v obče bi pa ločili tudi tri načine, po kterih država podpira zidanje železnic. Država izplača železničnemu društvu vsako leto določeno svoto iz državne denarnice in sicer časih zaveže društvo podporo (prav za prav posodo) povrniti, časih pa tega ne stori, mislé si, da jej to svoto raznovrstne koristi narejene železnice po drugej poti povrnejo.

Časih pa država sama prevzame določeno

veče ali manjše število izdanih železničnih delnic ter postane tako deležnik vsega podvzetja. Bolj znan pa je tretji način železnice podpirati, ker se naše cesarstvo leta in leta po njem ravna. Država se namreč zaveže za redno izplačevanje obresti od posojenega kapitala, časih tudi za redno vsakoletno izplačevanje določenega dela dolga samega.

Pri avstrijskih železnicah je navadno 5 odstotkov obresti obljubljenih; dolga pa vsako leto navadno izplačajo 1/2 odstotka. Za to izplačevanje je država porok; če železnica nima čez raznovrstne stroške še 5 1/2% dobička, s kterim bi sama plačevala obresti najetega kapitala ter tudi tega nekoliko vsako leto nezmanjšala, potem mora država z državnimi denarji železnici pomagati, za natančno izpolnovanje prve pogodbe med železnico in njenimi upniki (delničarji) skrbeti. Primanjkuječe svote pa vlada ne podari železnici, ampak ta se zaveže, da bode ob letih večih železničnih dohodkov založeni denar državi povrnili.

Rečeno dostojno pojasnuje, da vestna vlada mora natanko premisliti vse razmere privoljene železnice, preden se zaveže po potrebi jej zakladati primanjkuječi denar za obresti in za izplačevanje določene svote dolga. Če vlada tega ne stori, lahko se jej očitno

Pa kako — porečete — on, ki je brez deželne oblasti, naj pribori? on, jetnik, naj oprostí?

Kristus je svet odrešil — na križu, človeštvo oprostil — v vezéh, nam rane zacelil — s svojo krvijo, in umrši je premagal smrt. To je pot, po katerem Bog v človeškem srcu obhaja svoje zmagoslavje; to so borila, ki so njegovim pridobitvam zagotovila.

Posvetni nečimurnosti, poltni prevzetnosti bi se vé bolj dopadlo, ko bi cerkev in po tem takem naša prizadevanja obhajala vnanja zmagoslavja, ko bi v prah ponižane videti mogli sovražnike. Toda — tako se zmage Kristusove ne dobivajo, tako se ne preslavlja! Po skušnjavi takega nečimurnega, pozemeljskega zmagoslavja je padlo judovsko ljudstvo; tako se prevzetovaje je vpilo: križaj ga! in ni maralo zanj, ki mu je naslov bil: „Rex Judaeorum“. Mi pa, gospóda, kot kristijanje poznamo kraljevski pot križa, ter vemo, da Gospod ni legijona angeljev poklical, naj pokončajo sovražnike njegove; mi vemo, da je tudi nje s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo hotel odrešiti, kakor je po njej potrl gospostvo hudega, premagal smrt in satana. Namestniku njegovemu na zemlji ni odkazan noben drug pot do zmage; on si tudi nobenega družega ne želi; pogumen in poln zaupanja hodi po njem, in po njem pride tudi do zmage. Nikdar ni cerkev po katerem drugem potu privojskovala si pravih zmag.

Velikemu papežu Gregorju VII., kateri je o svojem času bojeval boj Pija IX., kateri je cerkev rešil iz posvetnosti, tudi njemu so sovražna krdela prirojila v deželo; pregnan je bil ter umrl je v pregnanstvu spregovorivši besede: „Pravico sem ljubil, krivico sovražil, toraj umrjem v pregnanstvu“. Po vnanje se je zdelo, da je omagal on pred sovražno oblastjo, toda pravica, za katero se je on boril in zanjo trpel, ona je nepogojno dosegla zmago, ktere dobroto cerkev vživa do današnjega dne.

Tako se bo zgodilo tudi sedaj, tako bode zmagal tudi Pij IX.! Sam oropan, izdan, vjet, tako tudi cerkev oropana, preganjana, prodana; od velikašev pozemeljskih zapuščena, s pokončevanjem celo strahovana, pa vendar slavno zmagujoča si pridobiva srca ljudstev, v katerih

nahaja varniše zavetje in dostojniše bivališče, kot pod varstvom slabih knezov in brezvernih vladarstev, ktera kar je najsvetejšega obračati hočejo v svoje napačne namene.

Cerkvi dobiti pravno svobodo in pravno vlado; svet vsled tega po vse rešiti samovoljnega vladanja in liberalnega razdjanja, ob kratkem: splošno zmago dobiti verozakonu in pravi svobodi, ta visoki, svet rešivni nalog je Bog odkazal Piju IX., in ta nalog vzvršuje Pij IX. od leta do leta stanovitno na kraljevskem potu križa trpeč, pa zmagujoč s pomočjo svete vere in nadnatornega varstva, v katerem stoji sv. cerkev.

Nam pa naj Bog dodeli milost, da sv. oče še s svojimi telesnimi očmi vidijo svete reči zmago in duhovno podvrženje svojih sovražnikov, da se potrdi naša slaba vera po izpolnjeni glasilki: „per cruce[m] ad lucem“, „s križem do luči!“ —

Tako je govoril v Ljubljani v katoliško-političnem društvu, o kaj še! v Požunu 14. maja baron Vogelsang, ko so slovesno obhajali 83. rojstni god velikega papeža Pija IX.

Ker je sv. cerkev včeraj obhajala god velikega papeža Gregorija VII., zdelo se nam je primerno pri ti priliki spominjati se godovanja Pija IX., kterege po poročilu „Germanije“ celo katoličani v izhodnji Indiji v Bombaju niso pozabili. Več ko 2000 katoličanov iz najvišjih stanov se je bilo zbralo ter so v navdušenih govorih angleških in portugalskih preslavljali Pija IX., in sklenili poročiti mu svojo vdanost in zvestobo. Ob enem so nemškimi škofom izrekli svoje občudovanje in čestitanje, ker se tako krepko v bran stavljajo sovražnikom sv. cerkve. Ker se katoliška zaveza tako živo razodeva po celem svetu, imajo pač Pij IX. prav, da za trdno pričakujejo zmage sv. cerkve. Pri nas godovanja papeževa nismo obhajali; a 16. junija bodo Pij IX. praznovali 29letnico svoje izvolitve za papeža in 21. junija obletnico svojega kronanja, in prav bi bilo, da bi se Slovenci pripravili, da bi enega teh dveh dni slovesno obhajali.

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Gorenjskega. ski. (Izv. dop.) Večkrat že smo slišali praviti o sumu,

očita, da z denarji davke plačujočega občinstva jako nevestno, nevarčno gospodarji. Vestna vlada natanko premisli, koliko bode privoljena železnica veljala; ona ne pusti več delnic ali predstvenic izdati, kakor je za zidanje železnice neobhodno potrebno. Vestna vlada natanko pregleda predložene jej proračune za zidanje ter mora zahtevati, da se potrjeni proračuni tudi ne prestopajo; kajti ona prevzame poročstvo za dolg, ki je bil po teh proračunih privoljen; ko bi se pa proračuni zelo prestopili, narasel bi čez mero železnični dolg in vlada bi morala vendar od njega pri-manjkujoče obresti in razmerno več vsakoletno svoto dolga samega izplačevati. Vestna vlada tudi neprestano nadzoruje vse gospodarstvo narejene železnice: ona mora zahtevati, da je to tako varčno, tako ceno, kolikor je le mogoče; kajti dražje ko je gospodarstvo, tem več skupnih dohodkov železnice ono za se potrebuje. Čim več skupnih dohodkov železničnih pa gospodarstvo samo zasé porabi, tem manj jih ostane za obresti najetega denarja in za izplačevanje vsakoletne svote dolga samega. Čim več pa za to pomanjkuje denarja, tem več mora vlada potrošiti državnih denarjev. Po takem se ni čuditi, da se varčni in vestni možje jezé nad vlado in onimi državnimi po-

slanci, ki brezpremišljeno dovoljujejo železnice, o katerih se uže naprej lahko reče, da se ne bodo nikdar mogle same izdržavati. Naravnost sleparijo pa bi imenovali ono postopanje vladnih krogov in državnega zbora, ki išče pri dovoljenji raznih železnic lastnega dobička, naj država tudi poslej trpi še večjo izgubo. Pa dosti o tem, ker namen tega sestavka ni razkazovati gospodarstvo raznih železničnih društev in raznih vlad, ampak namen njegov je le povdarjati samo one razmere, ki so k sedanjemu razvitku avstrijskih železnic posebno pripomogle. Po takem bilo bi tudi odveč s stališča narodnega gospodarstva preiskavati, ali je državi koristno ali ne, da ona podpira razvitek — zidanje železnic s tem, da upnikom zavaruje kapital in jim obljubi določene obresti od njega — če ne drugače iz državne denarnice izplačevati.

Ker si država s takim zidanjem železnic naloži veliko breme, opravičeno je tudi, da skuša sčasom vse železnice iz rok zasebnikov dobiti v svoj last. Zato vlada precej v pogodbi, s katero privoli zasebnikom, društvom zidanje in napravo kakove železnice, določi čas, kateri imajo železnice prestopiti v njeno vlast. V našem cesarstvu dotična pogodba pripušča železnico družbi navadno za 90 let, potem jo

da vso moč slaboslovci in zlasti v verskem oziru vsega zaničevanja vredni „Lb. Tagblatt“ dobiva vladino podporo, da životariti zamore. V poslednjem času pa se vedno bolj vglblje in misli, da enake blagosti vživa tudi „Slov. Narod“, ki na vsako stran zasluži še dokaj dokaj slabejši naslov, kakor smo ga priložili prvemu. Zakaj, — tega menda ni treba na drobno zlagati. „Tagblatt“ berejo le oni, ki so enake hrane nasiteni že po drugih časnikih enake baže; „Slov. Narod“ pa se sili v roke našemu pred kratkim v verskem oziru še kot močen hrast krepko stoječemu slovenskemu ljudstvu, da bi tudi njega nasitil in napojil s strupom novopoganstva. Vse to, pravimo, je le govornica in sum, ki pa močno močno diši po resnici. Kdor je že kedaj kaj pisal za kak list, ali izdeloval sam kak spis na lastne stroške, ta vé, koliko to daje dela in truda, ter stane tudi novcev; pa kako slabo se to pogostno splačuje. Mnogokrat pisatelji vkljub najboljših izdelkov komaj vjamejo povrnitev lastnih stroškov, ali pa še celo tega ne, akoravno se speča mnogo iztisov med svet. Pomislimo pa zdaj, kolike ogromne denarce mora stati vsakidanje izdavanje „Tagblatt-a“ in „Slov. Narod-a“; koliko pa imata naročnikov? ali z drugimi besedami: Kdo plačuje vse to? Prisiljeni smo skoraj misliti, da je resnica, kar se govori in sumiči, da sta imenovana časnika plačana ali vsaj dobro podpirana po skrivnih novcih, drugače bi njuno delovanje in pisarija zlasti v zadnjem času ne bila v vsem tako do pičice enaka, kot — ne bomo rekli: jajce jajcu, ampak kot plašur plašurju. Zdaj pa prašamo: Če je kaj tacega, s kako vestjo se vendar zamorejo podpirati taki in enaki listi? Za take spačke se denar ne le zametuje, ampak kar je še strašansko grozovitnejše, s tem se razdira sistematično tolikanj krvavo-potrebna edinost, sloga, ljubezen in bratovska vez med narodi, podkopuje nraški verski čut, bije se katoličanstvu v obraz, sploh: zida se novi Babel, ki bi utegnil svoj original še prekositi. In s čim, s katerim denarjem se vse to plačuje, če vlada res ta umazana časnika podpira? Le pomislimo, s kako neusmiljeno silo se iztirjuje od ubozege kmeta velik davek do zadnjega vinarja; kake krvave skrbi imajo

prevzame vlada — država brez vsega odškodovanja. Le pri nekterih železnicah se je država vže v pogodbi odrekla tej pravici, n. pr. pri imenitni cesar Ferdinandovi-severni železnici, ktera ostane za večne čase lastnina dotične družbe. V nekterih državah, n. pr. na Angležkem, Francozkem, v Nemčiji itd. pa si vlada pri privoljenji železnice pridrži pravico, da isto vsak čas ali vsaj po preteku določene dobe lahko odkupi. Na Angležkem n. pr. vlada določi vrednost železnice, ktero hoče od družbe odkupiti, po dohodkih zadnjih 10 let. Poprečni letni dohodek zaznamuje obresti one istine, ki jo ima vlada družbi izplačati. Navadno se ta poprečni dohodek pomnoži s 25 ter potem družbi izplača kapital, ki daje 4 odstotke na leto.

Iz rečenega sledi, da vlada ima pravico, da je celó njena sveta dolžnost gospodarstvo železnične družbe natanko nadzorovati; zlasti proti koncu določene dobe, po kterej ima železnica postati državna vlast, mora vlada posebno na to gledati, da se železnica in njene naprave ohranijo v dobrem stanu. Ko bi vlada zanemarila svojo dolžnost ter ne gledala na potrebne poprave in naprave, zlasti v zadnjih letih določene dobe, bi družba skušala le svoj dobiček pomnožiti: — železnico bi pa popolnem zanemarila. (Dalje prih.)

mnogi, preden odrajtajo „frankarju“, kar zahteva. Če bi se taki denar potem med drugim potroševal za podporo tacih časnikov, kakor sta „Tagblatt“ in „Narod“, potem bi bil izraz: „naglavni greh“, še veliko prekrotak. Na slabih nogah bi se morala čutiti današnja vlada, ako bi tacih „mešetarjev“ potrebovala, da ji pripomorejo k veljavi. Kar pa je posebnega spominja vredno, je to-le, kar zapišemo, gotovo iz najboljšega, res rodoljubnega namena: Nevolja ravno zarad omenjenih časnikov prihaja med ljudstvom čedalje večja. Zatoraj rečemo: naj se nihče ne šali in ne igra z ognjem! Prenavarno je to! — Naj se pomisli na žalostna leta 1848 in 1849. Kake strašanske reči so se godile takrat zlasti na Talijanskem in na Ogorskem, pa tudi na Dunaju. Še zdaj nas je groza, ako se spominjamo dogodov tistih časov. Vojaščina se je pobratila z razdivjanim poživljenim ljudstvom, in prelilo se je veliko nedolžne krvi. Kdo nam je porok, da se kaj tacega ne zamore povrniti več? Nek pregovor pravi: struna počí, ako se preveč nateguje; enako tudi v posameznem človeku, kakor pri celih narodih, ako se jim dela prevelika sila, poslednjič kri izkipí. Toraj, čujte zlasti tudi tisti, ki imate pri višjih morda še kak upljiv; tolažite, umirujte, da se tudi pri nas ne vresniči osodepolni izrek: „Leider, zu spät!“

Iz Dunaja, 25. maja. Takrajlitavska delegacija je 22. t. m. sklenila svoje delovanje, ogerska pa 23., ker njen opravljeni red zahteva, da se sklepi v očitni seji proglasijo. Andrassy je naši delegaciji izrekel pripoznanje in zahvalo cesarjevo, predsednik Rechbauer pa je povdarjal, da želi tako mogočno Avstrijo, da bode strašna vsakemu sovražniku, prijateljstvo njeno pa zaželjivo vsaki državi. Tudi mi želimo tako Avstrijo, a menimo, da so to le prazne želje, dokler ne bodo zadovoljeni vsi narodi. O denarnem izidu delegacijske seje je Rechbauer rekel, da ni kaj vesel. Vlada je namreč za skupne stroške zahtevala 95,966.642 gold., od katerih ste pa delegaciji odbili 3,558.343 gold. in dovolili ji le 92,418.299 gold., katerih na naše dežele spada 63,398.953 gold., na ogerske pa 29,019.345 gold.

Česka. Katoliško-politično društvo za Česko namerava 1. junija napraviti zbor v Winterbergu, kjer ima nad 500 udov. Predsednik knez Lobkovic je zbor že sklical, pa vlada ga bo boje težko dovolila.

Moravska. „Čeh“ poroča, da se je v Gaji osnoval odbor zaupnih mož, ki nameravajo sklicati ljudski tabor, kateremu se bode stavilo vprašanje, so li moravski deklaranti s svojim vstopom v državni zbor oškodovali pravice česke krone ali ne?

Hrvaška, 20. maja (Izv. dop.) Za naše vseučilišče so tedaj profesorji že imenovani, in sicer za bogoslovno fakulteto dr. Polović, dr. Iveković in dr. Kržan, za pravoslovno dr. Spevec, dr. Beščenski in dr. Lorković, za modroslovni naš vredni akademik in povestničar, profesor Mesić in dr. Matković. Z veseljem moram javiti, da so se začeli zopet dogovarjati z dr. Jagićem, in da imamo nado, da dobimo to izvrstno moč za naše vseučilišče, ako bode vlada sprejela pogodbe, ktere jej je stavil, z njim bi naš zavod gotovo mnogo na glasu pridobil, zatoraj je pa tudi njemu odmerjeno eno prvih mest na vseučilišču. Vredno in lepo bi bilo na vsak način, da ostane hrvaški sin na zavodu svoje domovine, ki tako silno potrebuje sposobnih ljudi, nego da predava na katerem drugem kraju, v tuji državi, kjer se mu more zamenjik najti, pri nas pa za zdaj faktično ne.

Imenovani profesorji bodo morali zdaj skrbeti, da si pridobe nekoliko izvrstnih moči, zatorej jim bode treba ozreti se po širokejši jugoslovanske domovini, ki ima gotovo dosti izvrstnih glav. To zahteva vzvišena ideja vseučilišča. Za nekoliko let nam bode mnogo lažje za profesorje, ki se bodo nadomeščevali iz privatdocentev, kakor na drugih visokih šolah. Vsak početek je se ve da težak, posebno pa še ta naš. Čudno ali verjetno je pa to, da bi dobili za medicinsko fakulteto še najpoprej profesorje, kajti v samem Zagrebu imamo mnogo lečnikov, ko bi bili za to sposobni. Za dve leti bodo mislili gotovo tudi na to, za našo zemljo tako potrebno fakulteto.

Profesorje imamo, ali hiše pa še ne. In to je ena starih nesreč v naši zemlji, da nimamo za naše zavode ne enega poštenega poslopja. Ne vem, če je to zares nemarnost ali revščina zakrivila, samo to znam, da je stvar resnična. Vse naše gimnazije, razun varaždinske, so toko slabe, da mora nas zares prav sram biti, ako kak ptujec te podrtije ogleduje. Ni tedaj čudo, da ima stranski svet o nas toliko predsodkov. In ravno tako bo tudi z vseučiliščino zgradbo. Na najlepšem kraju gornjega grada, kjer bi se dalo lepo poslopje postaviti, dozidalo se bode še eno nadstropje na ozko gimnazijo, ker ni hotela „generalkomando“ odstopiti jahališča zraven tega poslopja. Tako bode zopet ena hiša pokrpana, kakoršnih je več v Zagrebu, ki nima dozidaj ne enega monumentalnega poslopja. Med tem ko se v Beču in Gradcu krasna poslopja za vseučilišča zidajo, moramo pri nas siromaško stiskati se. Resnica je pa tudi, da je naš narod dosta storil, in da bi si lažje lepše hiše zidal za svoje zavode, da mu niso Rauch in Madjari milijonov pokrali. Ali krivica trpi samo nekoliko časa, ter se gotovo sama osveti. Hrvatje bodo s težko muko svojo domovino vredili, pa bodo gotovo srečnejši nego njihovi sosedje prek Drave.

Ban Mažuranić je bil odšel za nekoliko dni v Pešto, kamor je bil poklican na konferencijo zaradi srbskega cerkvenega zbora, ki se ima sklicati 11. julija. Ker ima tudi hrvaška vlada pri tej priliki svojo besedo spregovoriti (saj je vendar v Hrvaški, Slavoniji in vojniški krajini 27.57 odstotkov pravoslavni), kar dozidaj, se ve, da vsled madjarske hegemonije, ni bila navada, moral je ban svoje mnenje o tej stvari izraziti. Madjari bi radi povsod gospodarili, tudi v cerkvenih stvareh. In ker hočejo pravoslavni svojega narodnega patrijarha, a ne kakšnega madjarskega privrženika, zatoraj so Madjari z zborom odlašali, ker so vedeli, da ne morejo s svojimi ljudmi prodreti. Ker pa stvar ne more tako ostati, odjenjali so na zadnje vendar. Ban se je 18. maja zopet iz Pešta vrnil v Zagreb.

Pri nas je vreme vedno deževno in hladno. Česar smo se bali, to se je zgodilo, namreč, da nam bode mraz mnogo škode napravil. Posebno hud je bil mraz 17. in 18. maja. Poparil hudo nam je koruzo, pa še celo ječmen in reš; vinske gorice so vendar še precej nezadete ostale. Bog se nas usmili, ker naš narod je vsled mnogih slabih letin osiromašil in si ne zna na noben način pomagati. V granici je že zdaj strašna lakota, kaj pa še bode. Ako Bog nam ne da v kratkem lepega vremena, bode prav slaba. Še hujše pa je v Slavoniji, kakor se pripoveduje; tam je mraz še več škode napravil, ker leži vse v ravnini, zemlja pa je še bolj izolirana od družega sveta, ker ima samo slabe ceste, železnice pa nobene ne. Tukaj je treba velike pomoči, ka-

kor tudi v granici. Ali ogerski državniki pravijo, da je 40 milijonov za Ogorsko neznatna svota, ki se more za vojsko potrositi, za siromaški narod graničarski pa, ki je tolikokrat krvavel za državo, ne dajo ne krajcarja. Svet je zares nehvaležen.

Vnanje države.

Pruska, 25. maja. Bismark namerava ustanoviti novo državno gosposko, nekako višje tajništvo (General-Secretariat), ktero bode posredovalo med državnim kanclerjem in njegovimi uradi. Prvi je to priporočal profesor Gneist, s katerim se je Bismark o ti reči že posvetoval, in zdaj to zahtevajo tudi svobodni konservativci, kateri hočejo na ta način ubraniti se državnega ministerstva. — Cesar Viljem se je danes podal v Ems k ruskemu caru, ki je že 22. t. m. tje prišel. To se bo pa zopet vganjevalo, kaj sta se cesarja pomenjkovala in kaj sklenila.

Francoska, 25. maja. Novo ministerstvo je sestavljeno, pa Goularda v njem ni; predsedništvo ima vojni minister general Cisse, ki je oskrboval vojno ministerstvo že enkrat pod Thiersom. Izmed Broglievega ministerstva ostali so Decazes za vnanje, Magne za denarne in Fourton za notranje zadave. Drugi ministri so manj znani in nimajo posebne važnosti. Učni minister je Cumont, glavni vrednik lista „Union de l'Ouest“, ki je iskreni prijatelj škofa Dupanloup. Kupčijski minister Grivar je Orleanist, minister prava Feilhaud pa zmeren legitimist. Vradna „Agence Haves“ pravi, da je novo ministerstvo zgolj opravilno in bode izdelovalo ustavne postave, prašanje, komu naj se izroči vladina oblast, bode pa prepustilo določbi narodne skupščine. — Mak Mahon je 23. t. m. sprejel novega nemškega poslanca kneza Hohenlohe-ta in poslanca portugalskega.

Iz Španjskega zopet ni nobenih posebnih poročil. Konha se le počasi pomiče proti Karlismu in je dobil od Španjcev že priimek „obotavljavac“. Menda namerava v Esteli zgrabiti Karliste, ki se mu hočejo pa na Ebru v bran postaviti. 19. t. m. so po poročilu „N. fr. Presse“ vzeli mestice La Guardia, ktero varuje sedem cest in ktero jim je bil Moriones pred pol letom z velikim trudom otel. Po telegrafičnih poročilih so ustavili tudi nek oddelek republikancev, ki so hiteli Santandru na pomoč.

Angleški parlament je do 1. junija prenehal.

Srbska, 24. maja. Knez Milan je 20. t. m. zapustil Bukarešt in podal se proti domu. Med potjo pa bo tudi obiskal svoj grad v Valahiji.

Pred dvema mesecema so zasačili umorivca prejšnjega srbskega kneza Mihaela Obrenovića, nekega policijskega agenta Živka Zukića. Pri sodnijski obravnavi se je Zukić skliceval na neka pisma, o katerih je trdil, da mu jih je pisal knez Peter Kara-Georgiević. Ta pisma se pri obravnavi, kakor piše srbski list „Budutnost“, niso prebrala, ker je zagovornik obtožencev sovražnika domovine imenoval vsakega, ki bi zahteval, naj se omenjena pisma v očitni seji beró. Živko Zukić je bil od sodnije za nedolžnega spoznan. 19. t. m. je na Dunaju bivajoči knez Peter Kara-Georgiević, kterega dolže, da je sokriv knezevega umora, v nekem pismu očitno izrekel, da Živko Zukić ne pozna in da ni niti njemu, niti komu drugemu pisal nobenega pisma, ter od srbske

vlade zahteva, da naj objavi pisma, ktera po krivem njemu pripisujejo, sicer ji za vse čase ostane madež, da je popačila resničen dogodek.

Domače stvari.

(Blizo 1600 otrokom) so škof binkoštno praznike podelili sakramet sv. birme.

(Porotne sodbe) so se začele danes 26. maja in bodo trajale menda zopet 14 dni, kakor prve letošnje.

(Umrli) je 23. t. m. v Ljubljani znani skladatelj slovenskih pesem, gosp. Jurij Fleišman, v 55 letu svoje starosti. Pogreba njegovega se je vdeležilo mnogo Slovencev, pevci čitalniški so mu na grobu zapeli zadnjo pesem, prijetne melodije njegovih skladb pa — se bodo še dolgo razlegale po hribih in dolih slovenskih.

(Slovensko „dramatično društvo.“) Pri shodu prijateljev slovenskega gledališča je bilo sklenjeno, da se prične splošna nabira, da se pokrije deficit 1200 gl., kterege ima „dram. društvo“ od pretekle gledališke sezone. Nabiralne pôle so že sprejeli dotični gospodje in razposlale so se že tudi po vsi Sloveniji poverjenikom „dram. društva“ in drugim domoljubom. Ker je v prvi vrsti od ugodnega vspeha teh nabir odvisen daljni obstanek slovenskega gledališča, ki je gotovo važen faktor v našem duševnem napredku, se je nadjati, da bodo tudi vnanji domoljubi prihiteli društvu na pomoč s svojimi doneski, kajti treba je skupne pomoči, da nam ne pogine z velikim trudom osnovano domače gledališče. Posamezno na deželi bivajoči domoljubi naj blagovolijo svoje doneske naravnost poslati g. Žagarju, blagajniku „dram. društva“. Vsako če tudi malo darilo bode dobro došlo, kajti iz malega raste veliko. Sploh bi bilo želeto, da bi bilo slovenski inteligenciji boljše mar za „dramatično društvo“.

Razne novice.

— Imenovana sta g. Herman Mencil, okrajni adjunkt v Kopru, in g. Ed. Leitner, okrajni adjunkt v Trstu, za državno-pravdniška namestnika v Trstu.

— G. Nikolič, vodja avstrij. Lloyda, je bil 23. t. m. v Carigradu od nekega človeka zovratno napaden in tako hudo obstreljen, da je 25. t. m. umrl. Hudodelnika pa še niso zasačili.

— Kat.-pol. društvo v Konjicah ima kvaterno nedeljo ob pol štirih popoldne na g. predsednikovem domu zbor, k kateremu so vljudno povabljeni vsi udje. Ravno tisti dan ob pol treh popoldne pa ima kat.-pol. društvo v Vozenici svoj obletni zbor, v katerem se bode volil nov odbor.

— Novi veliki zvon, ki tehta 52 centov in 48 funtov, za cerkev Matere božje na Šmarni gori, bo v petek videti na ljubljanskem kolodvoru, kamor se pripelje iz Dunajskega Novega mesta, kjer ga je g. Hilzer vtil. V saboto ob enajstih se odpelje do Zavrha, v pondeljek 1. junija zjutraj pa na goro. Kadar ga bodo srečno v stolp spravili, se bo to okolici oznanilo z zvonjenjem in streljanjem. Zvon je neki jako lep in ima glas A, kakor Šenklavški v Ljubljani.

— Postojnsko jama je binkoštni pondeljek obiskalo 3600 ljudi. Posebni vlaki so tje prišli iz Ljubljane, Dunaja, Trsta in Reke. Gorenjska železnica je pripeljala 200 Korošcev; ker je bil pa poseben vlak ljubljanski

že odšel in jim južna železnica ni hotela napraviti še enega vlaka, morali so ostati v Ljubljani. Tudi mnogo Ljubljančanov se je vkljub slabemu vremenu podalo v Postojno, kjer je bilo jako veliko ljudi iz vseh krajev. Kakor nam pripovedujejo nekteri teh obiskovalcev, se je tudi v Postojni dež zeló čutil, zlasti na — vinu.

— Papež bole hajo, tako zopet enkrat poročajo liberalni listi, pa brž ko ne je ta vest izmišljena, kakor še vselej dosihmal. Sedanji liberalizem, ki se tako rad ponaša s svojo močjo, pa ne more včakati, da bi papež, kateri mu je hud trn v peti, stisnil oči.

Poslano.

Gospodje vredniki „Slovenskega Naroda“ odgovorili so mi z osebnimi napadi, ter me počastili s svojim zaničevanjem. Naj se jim zgodi volja, jaz jim ne kratim te radosti! Le toliko rečem, da beseda „nek“ je cena in da je to orožje, katero suče lahko vsak, če tudi ni vrednik. Jaz gospodom vrednikom ne zavidam neumerjivosti ali posebnega pomena. Rad ga jim pripoznam, dasi so nekateri izmed njih nekaj let za mano zapustili gimnazijo.

„Ladislavs Bubus“ je najnovejše dovtipno otroče gospodov redaktorjev „Slovenskega Naroda.“ Tudi tega veselja jim ne kratim!

Če se jim poljubi mi dati priimek „spridenega študenta“, habeant sibi! Pa vendar sem čul praviti, da v hiši obešenega ni dobro o vervi govoriti, in s praktičnostjo tega modrega pregovora tolažim se tudi sedaj.

S tim je končana polemika pri moji strani. Odsle ne odgovarjam več na osebne priimke in dovtipne zabavljice.

Na Dunaji 23. maja 1874.

Ivan Taučar.

Poslano.

„Slovenski Narod“ piše v 109. številki: „Olikani Slovenec“ je oni dan pobožno željo izrazil, da bi kak Žizka zopet prišel, ki bi Mladočehe in mladoslovence s svojim mlatom pobil in potolkel. — Te zasramovalne besede lete na me, ker sem jaz pisatelj članka o Lažihusitih. V dotičnem članku ni ne sledu ne tiru po tisti „pobožni želji“, zato vsem Slovincem, mladim in starim, javno izrekam, da se je „Slovenski Narod“ nesramno zlagal. Sramota je za mladoslovensko stranko, da se daje zastopati od lažca, kakoršen je „Slov. Narod“; sramota je za mladoslovensko stranko, da ji laž in obrekovanje tako tekne, če še ne bolj, nego resnica.

Kaulus.

Eksekutivne dražbe.

29. maja 3. Štef. in Ane Ivanetič-ovo posestvo iz Vrtač (637 gl.) v Metliki. — 3. Jan. Hrast-ova posestva (850 gl., 880 gl., 716 gl. in 20 gl.) v Zatični. 3. Jož. Lubič-ovo iz Beršlina (3250 gl.) v Novomestu. — 2. Jan. Corn ovo iz Razorja (1980 gl.) na Vrhniku — 3. Jan. Gregorič-eva posestva (6240) gl. v Novomestu. — 2. Mat. Možina-vo iz Leskovic (420 gl.) v Krškem. — 2. Mat. Sodja iz Sel (60 gl.), — 2. Andr. Vrinskele-vo iz Ponikve (480 gl.), obe v Črnomlji 1. Kasp. Dolinšek ova zapuščina (50 gl.) iz Poženika v Kranji. — 1. Pet. Udovič-ovo iz Rožancev (1140 gl.), — 1. Jan. Urbas-ovo iz Dolen. Vasi (1141 gl.), — 1. Ed. Kanc-ovo iz Rakeka (7417 gl. 50 kr.) vse v Planini. — 3. Fr. Bratoč-eva iz Podgriča v Ipavi. —

3. Jož. Vrčič-ovo iz Sarčice; — 3. Miha Koš-ovo iz Knežaka obe v Bistrici. —

30. maja 3. Mat. Merhar-jevo iz Dolenjevasi (1400 gl.) v Ribnici. — 3. Jož. Lužarjeva za-

puščina iz Šmarcne v Kamniku. — 2. Jak. Obulnar-jevo iz Višnje gore (359 gl.) v Litiji. — 2. Mih. Peterlin-ovo iz Vidma (320 gl.) v Laščah. — Mat. Drobnič-ovo iz Malevasi (580 gl.) v Ljubljani.

1. junija 3. Ant. Sever-jevo iz Šemnika (368), — 2. Kasp. Prosenec-vo z Kresniškega vrha (920 gl. 40 kr.). — 2. Štef. Bučarjevo iz Volavelj (2556 gl. 80 kr.) vse v Litiji. — 2. Mine Pavlič-eva iz Hotemaž (995 gl.) v Kranji. — 3. Inl. Majer-jevo blago (248 gl.), 2. Jan. Vaientičič-eva hiša šte. 27 v Rebru (1800 gl.) obe v Ljubljani.

2. junija 2. Jan. in Marije Mihelčič-eva iz Semiča (1885 gl.) v Metliki. — 2. Jož. Rozman-ovo iz Luž (1847 gl.) v Kronji. — Fr. Malič-ovo iz Vinice Črnomlji. — 1. Mart. Komar-jevo Jelen (1505 gl.) — 1. Fr. Podobnik-ovo iz Oble gorice (250 gl.) v obe Litiji; 3. Simon Treun-ovo iz Godoviča Idriji. — 1. Jan. Bravnevo iz Kočevja (6070 gl.) v Kočevji.

Telegrafične denarne cene

25. maja.

Papirna renta 69.15. — Srebrna renta 74.35. — 1860letno državno posojilo 105.75. — Bankine akcije 980 — Kreditne akcije 223.50. — London 111.60. — Srebro 105.70. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.92.

Denarstvene cene.

23. maja.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.10	69.20
5% renta v srebru	74.40	74.50
Srečke (lozi) 1854. l.	96.50	97.25
" " 1860. l., celi.	105.25	105.75
" " 1860. l., petinke	110.—	110.25
Premijski listi 1864. l.	133.—	134.—
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	74.75	75.25
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	76.25
Sedmogradske po 5%	71.75	72.25
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	980	991
Unionske banke	100.50	101.—
Kreditne akcije	223.50	224.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	860.—	870.—
Anglo-avstr. banke	131.50	131.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	158.50	159.—
Tržaške " 100 " k. d.	—	—
" " 50 " " "	53.50	—
Budenske " 40 gl. a. v.	—	24.00
Salmove " 40 " " "	31.75	32.25
Palfi-jeve " 40 " " "	23.50	21.—
Clary-jeve " 40 " " "	—	27.50
St. Genois " 40 " " "	—	24.—
Windischgrätz-ove " 20 " " "	19.—	20.—
Waldstein-ove " 40 " " "	—	21.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.33	5.34
Napoleonsd'or	8.93	8.94
Siebro	105.75	106.—

Srčno se zahvaluje

podpisana vsem, ki so mojemu soprogu gospodu

Juriju Fleišmanu,

zadnjo čast skazali, da so 25. dne t. m. truplo njegovo na pokopališče spremili, še posebno pa častiti „Glasbeni matici“ za mili spominek, in pa gospodom pevcem, ki so mu nadgrobnico peli.

(30—1) Ivana Fleišman-ova,

Jurij Dornik-ova

zaloga olja

v Trstu.

Pošilja se s poštnim povzetjem (Postnahme), s plačano colnino, vožnino (poštnino), posodo in vsemi drugimi stroški, do vsake postaje avstrijsko-ogrske monarhije, od 25 funtov dalje. — Zapisniki cene se dobé zastonj in franko. (4—18)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.